

PHÂN TÍCH ĐOẠN TRÍCH CHIẾC LÁ CUỐI CÙNG CỦA O – HEN - RI

1. Phân tích đoạn trích "Chiếc lá cuối cùng" của O - Hen - ri

Thế giới này được tạo ra bởi những lan tỏa và sẻ chia. Có những điều khi cho đi ta còn nhận được nhiều hơn là mất. Có những tình cảm được chia nhỏ, lan tỏa và hàn gắn lại thế giới. Đó là tình yêu thương. Tình cảm ấy nằm trong những cái ôm, những lời nói, những cử chỉ, và đôi khi là trong cả ... chiếc lá. Tình đời trong chiếc lá được O.Henry thể hiện độc đáo trong đoạn trích: "Chiếc lá cuối cùng".

O.Henry được biết đến là nhà văn truyện ngắn nổi tiếng của Mỹ. Truyện của ông hấp dẫn với tình tiết ngẫu nhiên, có lúc khắc nghiệt hoặc oái oăm, hoặc mỉa mai, nhiều lúc khôi hài hoặc dở khóc dở cười. Để rồi kết thúc trong bất ngờ, làm người đọc thích thú nhưng không quá sượng thỏ, hoặc băng khuâng nhưng không quá nặng nề. Với ông, "Từ mọi nơi. Mọi thứ đều mang câu chuyện". Những câu chuyện được lấy trong cuộc sống hằng ngày, những tình huống được lấy ngay từ cuộc đời nóng hổi để đem đến những bài học chẳng bao giờ là xa vời hay khó hiểu. Điều đó cũng được thể hiện trong truyện ngắn "Chiếc lá cuối cùng". Câu chuyện diễn ra ở một khu nhỏ phía tây công viên Washington nơi các nghệ sĩ nghèo thường đến thuê phòng với giá rẻ. Phòng của hai nữ họa sĩ trẻ Jonhsy và Siu ở trên tầng thượng, phía cuối là nơi ở của cụ Behrman gần 60 tuổi, nghiện rượu nặng. Đã hơn 40 năm nay, ngòi bút của cụ chưa với tới gấu áo của vị nữ thần nghệ thuật. Cụ luôn có ý định vẽ một bức tranh kiệt tác để đời nhưng chưa bao giờ thực hiện được. Mùa đông năm ấy, bị chứng viêm phổi hoành hành, Jonhsy mười phần chỉ hi vọng được một. Cô chấp nhận buông xuôi, ngồi đếm những chiếc lá thường xuân trên tầng đối diện và tin rằng chiếc lá cuối cùng rụng cũng là lúc cô ra đi. Siu thương em, tận tình chăm sóc và chia sẻ chuyện đó với cụ Behrman. Qua đêm mưa tuyết lạnh lẽo, chiếc lá thường xuân vẫn trụ lại đã đem lại sức sống cho Johnsy chữa khỏi bệnh nhưng cụ Behrman đã chết vì bệnh viêm phổi. Và chiếc lá cuối cùng kia chính là tác phẩm của cụ trong đêm đông ấy.

Câu chuyện giản dị mà bất ngờ. Ở đó, có tình chị em gắn bó, hết lòng, có ý chí nghị lực vươn lên của một cô gái. Và hơn hết, ở đó là tình người, tình người gói trong chiếc lá thường xuân bé nhỏ kia. Hình tượng chiếc lá cuối cùng là một biểu tượng nghệ thuật bất ngờ mang ý nghĩa nhân văn sâu sắc.

Chiếc lá thường xuân bé nhỏ, tầm thường do người bàn tay của người nghệ sĩ "thường thường bậc trung" vẽ giống y như thật, khiến cho con mắt chuyên môn tinh tế của Johnsy cũng không nhận ra được. Nó được vẽ ra trong một đêm mưa rét khủng khiếp với dụng cụ chỉ là một chiếc đèn bão, một bộ quần áo ướt sũng và vài bảng màu.

Nhưng nó đã cứu sống một con người. Chiếc lá xuất hiện kịp thời đem lại niềm tin và sức sống cho Johnsy, khơi bùng lên ngọn lửa tình đời sắp lụi tàn nơi trái tim người đồng nghiệp trẻ, khiến cô chiến thắng gã viêm phổi dai dẳng, hiểm ác. Nghị lực và niềm sống lại hồi sinh để hi vọng một ngày nào đó được làm nên những tác phẩm nghệ thuật.

Chiếc lá không chỉ được vẽ bằng tài năng nghệ thuật mà còn bằng cả tình yêu thương con người của một người họa sĩ chân chính. Chiếc lá cuối cùng đã rụng, còn lại mãi trên tường không phải là một thần dược mà là một tác phẩm nghệ thuật. Dù phải đánh đổi cả mạng sống của mình, người nghệ sĩ ấy vẫn không suy nghĩ, sẵn sàng hi sinh để đem lại sự sống cho một con người. Bức tranh của họa sĩ Behrman là một kiệt tác nghệ thuật chân chính, vì nó hướng tới con người. Tình yêu thương là nguồn sức mạnh để người họa sĩ hướng ngòi bút của mình để hoàn thành tác phẩm mang thiên chức “Nghệ thuật vị nhân sinh”. Người nghệ sĩ ấy đã đem cả sinh mệnh của mình để trả lại màu xanh cho chiếc lá đã úa vàng, để đổi lấy màu hồng trên đôi má của người thiếu nữ đã xanh xao, trả lại niềm tin, nghị lực cho con người yếu đuối. Chiếc lá chính là sự hi vọng, sự hồi sinh được xây dựng bằng tình người.

Như vậy, với nghệ thuật xây dựng tình huống độc đáo, giàu kịch tính, bất ngờ qua hai lần đảo lộn: Johnsy ốm yếu tưởng sẽ chết lại được hồi sinh, cụ Behrman khỏe mạnh bỗng dừng lại chết vì bệnh. Những câu văn giản dị mà thấm thía, nghệ thuật trần thuật không theo trình tự thời gian, tăng thêm sự kịch tính cho tác phẩm. Đặc biệt, việc xây dựng hình tượng chiếc lá mang ý nghĩa biểu tượng cao. Như một “chi tiết biết nói”, nó đã khẳng định ý nghĩa nhân văn tác phẩm cũng như tấm lòng và quan điểm của nhà văn. Với ông, tình yêu thương là cội nguồn của mọi sức mạnh và vẻ đẹp trong cuộc đời. Nó đem lại sự sống, niềm tin và biến cuộc đời này trở nên đẹp hơn. Với ông, “trên đời, chỉ có một điều ấy thôi. Đó là yêu thương nhau”, như lời của Victor Hugo đã phát biểu qua hình tượng Jean Valjean trong “Người cầm quyền khôi phục uy quyền”.

Một chiếc lá cứu sống một con người, một tác phẩm đưa con người ta đến gần hơn với cái đẹp, cái thiện trong cuộc sống. “Nghệ thuật vị nhân sinh”, là hướng ta tới chân, thiện, mỹ là vì thế!

2. Cảm nhận đoạn trích "Chiếc lá cuối cùng" của O - Hen - ri

Ai đã từng đọc những truyện ngắn của nhà văn người Mỹ O'Hen-ri (1862 –1910) hẳn sẽ cảm nhận một điều: từ hiện thực cuộc sống đầy rẫy những bất công vô lý, đem đến bao bất hạnh cho những cuộc đời nghèo khổ, nhà văn luôn khơi dậy được vẻ đẹp tâm hồn những con người qua những tình huống truyện bất ngờ, cảm động. “Chiếc lá cuối cùng” là một truyện ngắn xuất sắc của nhà văn đầy ấp tình thương yêu và niềm tin với con người, một bức thông điệp “tình đời trong chiếc lá” “khẳng định sứ mạng và sức mạnh của nghệ thuật chân chính. Tình người ấy trước hết biểu hiện ở nhân vật cụ Bơ-men, rồi đến nhân vật Xiu.

Cụ Bơ-men không phải là nhân vật chính, cũng không xuất hiện nhiều trong tác phẩm. Suốt đời cầm bút, cụ luôn mơ ước vẽ được một kiệt tác, nhưng chưa bao giờ bắt đầu và tự cho mình là “một người thất bại trong nghệ thuật”. Vậy mà lần này cụ đã làm được một việc kì diệu, đã sáng tạo được một tác phẩm hội họa đích thực. Khi lên gác, cảm nhận rõ giấc ngủ yếu đuối của Giôn-xi, rồi nhìn qua cửa sổ, thấy những chiếc lá trên cây thường xuân rụng gần hết, cụ Bơ-men đã nhìn Xiu, cô chị kết nghĩa của Giôn-xi, lặng lẽ chằng nói năng gì. Tuy không nói nhưng hẳn trong tâm trí ông cụ đang nung nấu một ý nghĩ, một quyết định nào đó vô cùng quan trọng. Đối với cụ Bơ-men, hai cô họa sĩ nghèo hàng xóm là những người thân yêu gần gũi như ruột thịt. Cụ hiểu rất rõ tình trạng bệnh tật và tâm hồn yếu đuối của Giôn-xi.

Nhà văn đã không kể tiếp cụ Bơ-men đã làm gì trong đêm mưa gió ấy, mà dùng thủ pháp buông thả nhân vật, giấu kín sự việc, ngắt đoạn, đảo ngược thời gian để kể câu chuyện về hai chị em Giôn-xi. Cho đến giây phút quan trọng nhất của cuộc đời Giôn-xi, giây phút chiến thắng cái chết, dần dần trở về với sự sống, người đọc mới biết rõ công việc của cụ Bơ-men. Thì ra trong cái đêm lạnh giá, gió bắc ào ào, mưa đập mạnh vào cửa sổ, người họa sĩ già ấy đã vẽ chiếc lá thường xuân thay cho chiếc lá cuối cùng vừa lìa cành trên bức tường đối diện ở phòng của Giôn-xi. Một mình ông cụ đã bắc thang trèo lên tường, cầm đèn bão, mang đầy đủ bút lông và bảng pha màu... để sáng tác tác phẩm của mình. Tuổi cao, sức yếu mà dám đương đầu với thiên nhiên khắc nghiệt, làm việc âm thầm như thế quả là một người dũng cảm. Nhưng không chỉ là một hành động dũng cảm, vẽ chiếc lá thường xuân trên tường giữa đêm mưa gió thực sự là một quá trình sáng tạo đầy gian khổ mà hào hứng của cụ Bơ-men. Ngỡ như người nghệ sĩ đã dồn hết tâm hồn, khát vọng và sức lực của đời mình cho tác phẩm. Do đó đúng như lời nhận xét của Xiu, hình ảnh chiếc lá thường xuân trên bức tường kia "chính là kiệt tác của cụ Bơ-men". Gọi đó là kiệt tác vì chiếc lá y như thật, thậm chí còn hơn cả một chiếc lá thật. Nó đã dũng cảm bám vào cuống lá, bám chắc trên tường, mặc cho mưa tuôn, bão thổi. Chính sức sống kiên cường của chiếc lá đã thổi vào tâm hồn cô nghệ sĩ Giôn-xi hơi ấm của niềm tin và nghị lực, kéo cô từ vực thẳm của bệnh tật vươn lên chiến thắng, vượt qua cái chết, trở về sự sống.

Cùng với nhân vật cụ Bơ-men, nhân vật Xiu, cô họa sĩ nghèo, cũng được nhà văn khắc họa và ngợi ca bằng những sự việc, chi tiết truyện thật cảm động. Tuy chỉ là chị em kết nghĩa nhưng đối với Giôn-xi, Xiu đã yêu thương chăm sóc như đứa em ruột thịt. Ngày ngày thấy Giôn-xi đếm từng chiếc lá rụng, Xiu tưởng như thần chết đang đến gần căn phòng của hai chị em. Cho đến ngày cuối cùng, ngó ra ngoài cửa sổ nhìn cây tầm xuân – chắc rằng trên cành chỉ còn lơ thơ một hai chiếc lá, Xiu thực sự sợ sệt, nhìn cụ Bơ-men một lát mà chẳng biết nói năng gì. Khi Xiu kéo tấm màn lên, cô thấy "chiếc lá thường xuân vẫn còn đó" và cô sung sướng vô ngần khi nghe Giôn-xi gọi lại đòi ăn cháo, uống sữa, pha rượu vang, hẹn sẽ "vẽ vịnh Na-plo". Sung sướng hơn nữa là nghe bác sĩ báo "Chăm sóc chu đáo thì sẽ chiến thắng". Phải chăng cùng với sự khích lệ của chiếc lá dũng cảm – kiệt tác của cụ Bơ-men, tình thương và sự chăm sóc tận tụy của Xiu, đã giúp cho Giôn-xi chiến thắng bệnh tật, chiến thắng những mềm yếu trong tâm hồn. Rõ ràng cùng với nhân vật cụ Bơ-men, nhân vật Xiu cũng góp những sắc màu nhỏ nhẹ, trong sáng làm đẹp thêm bức tranh tình người bao la, kì diệu của câu chuyện "Chiếc lá cuối cùng" độc đáo.

"Tình đời trong chiếc lá" đó là bức thông điệp mà O Hen-ri muốn gửi gắm qua truyện ngắn của mình. Qua đó nhà văn đã cơ ngợi tình yêu thương, tình bạn thiêng liêng, cao quý đã giúp con người vượt qua được mọi khó khăn trong cuộc sống.

3. Bình giảng đoạn trích "Chiếc lá cuối cùng" của O - Hen - ri

Được đánh giá là nhà văn hiện thực tiêu biểu của văn học Mỹ đầu thế kỉ XX, O Hen-ri đã để lại những tác phẩm lưu danh hậu thế. Trong số đó phải kể đến Chiếc lá cuối cùng.

Truyện Chiếc lá cuối cùng tiêu biểu cho bút pháp nghệ thuật của O Hen-ri. Truyện chỉ có ba nhân vật, cũng là những họa sĩ nghèo: Xiu, Giôn-xi và cụ già Bơ-men. Truyện có kết cấu chặt

chế, hầu như không có chi tiết nào thừa, diễn biến xúc động như khi nói về trận ốm kéo dài của Giôn-xi và cái chết bất ngờ của cụ Bơ-men. Có ý kiến cho rằng: Truyện Chiếc lá cuối cùng của o Hen-ri là bức thông điệp màu xanh về tình thương và sự sống của con người.

Truyện Chiếc lá cuối cùng đã thể hiện một tình bạn cao quý cảm động. Giôn-xi và Xiu là hai nữ họa sĩ trẻ, tuy nghèo nhưng nhiều mơ ước, nhiều yêu thương. Họ gắn bó với nhau về những sở thích và về nghệ thuật mà kết thành chị em cùng chung nhau thuê một phòng trọ nơi phố nghèo. Mùa đông năm ấy, chứng viêm phổi hoành hành đã đánh ngã hàng chục nạn nhân. Giôn-xi lại bị ám ảnh, một khi chiếc lá cuối cùng của cây thường xuân phía cửa sổ rụng xuống là cô sẽ ra đi. Sự sụp đổ về tinh thần của cô họa sĩ trẻ bất hạnh làm bệnh tình ngày thêm trầm trọng.

Chính trong hoàn cảnh bi đát ấy, tình bạn được thử thách. Xiu thương đưa em vô cùng. Cô đã khóc đến sụt sùi cả một chiếc khăn trải bàn Nhật Bản. Xiu lo âu. Xiu săn sóc và hết lòng chạy chữa cho em. Xiu làm việc nhiều hơn để kiếm thêm tiền mua thuốc và thức ăn cho Giôn-xi. Khi đưa em tội nghiệp nằm yên lặng và trắng nhợt như một pho tượng bị đổ thì Xiu vẫn kiên nhẫn an ủi em. Cô nói qua nước mắt:

Em thân yêu, em yêu dấu!... Em hãy hứa với chị là hãy nhắm mắt lại và không nhìn ra ngoài cửa sổ nữa... Em hãy cố ngủ đi...

Xiu đã tận tình săn sóc em, lúc thì khuấy nước súp gà, lúc thì pha sữa với rượu Boóc-đô, lúc thì đặt thêm gối, lúc thì mời bác sĩ, lúc thì cầu cứu bác Bơ-men. Xiu đã giành giật với tử thần để chạy chữa cho đưa em bé bỏng tội nghiệp.

Xiu là hiện thân của tấm lòng trắc ẩn vị tha, là một con người giàu đức hi sinh thầm lặng, có một trái tim nhân hậu mệnh mông. Xiu là một nhân vật rất đẹp làm ta xúc động và ngưỡng mộ về một tình bạn, tình chị em thủy chung, cao quý. Nhân vật Xiu tỏa sáng bức thông điệp màu xanh của Chiếc lá cuối cùng.

Đề cứu người khỏi tai họa, có những con người đứng trước cái chết không hề sợ chết. Cụ già Bơ-men, một họa sĩ già là một con người giàu đức hi sinh như vậy. Năm ấy, cụ Bơ-men đã 60 tuổi, khắc khổ, đã bốn chục năm cầm bút vẽ mà vẫn không với tới được gấu áo vị nữ thần của nghệ thuật. Tuy vậy, cụ đã nói với cô Xiu: Một ngày kia tôi sẽ vẽ một tác phẩm kiệt xuất... ông không ngồi làm mẫu nữa, mà đã đứng trong cơn mưa lạnh lẽo, dai dẳng, pha lẫn tuyết đang đổ xuống, chỉ mặc một cái áo sơ-mi cũ màu xanh, đứng suốt đêm âm thầm sáng tạo nên Chiếc lá cuối cùng, chiếc lá dũng cảm. Gió bắc dữ dội, nhưng chiếc lá thường xuân đơn độc ấy vẫn bám chắc lấy cành. Giày và áo quần cụ họa sĩ đã ướt sũng và lạnh buốt. Cụ Bơ-men đã chết vì sưng phổi. Chiếc lá cuối cùng do đề cứu người là một hành động cao cả. Cái chết của cụ già Bơ-men đẹp hơn mọi bài ca. Nếu Chúa bị đóng đinh chịu nạn vì hạnh phúc của con người, thì cụ Bơ-men cao đẹp thay quên mình vì sự sống của Giôn-xi. Cụ đã vĩnh viễn ra đi, nhưng chiếc lá cuối cùng là một kiệt tác, cụ để lại cho đời, vì sự sống và hạnh phúc của con người. Giôn-xi khỏi bệnh, cô lặng ngắm tác phẩm kiệt xuất của cụ Bơ-men, và cô xúc động khi nghĩ tới lời Xiu nói: Cụ vẽ nó ở đấy vào cái đêm mà chiếc lá cuối cùng đã rụng với tất cả tình thương và lòng biết ơn vô hạn. hơn một thế kỷ nay hàng triệu độc giả trên hành tinh đã cúi đầu nghiêng mình trước nghĩa cử và cái chết của họa sĩ Bơ-men.

Chiếc lá cuối cùng là một trong những tác phẩm văn học đem đến cho chúng ta nhiều say mê và suy nghĩ. Bức thông điệp màu xanh ấy, mãi mãi tươi non trong lòng người. Tình bạn, tình chị em, tấm lòng nhân hậu, đức hi sinh của những họa sĩ trẻ và già ấy làm cho người đọc tin yêu hơn vào lòng tốt của con người. Nó nhắc nhở nhân loại: hãy phấn đấu cho hạnh phúc của con người, hãy đem nghệ thuật phục vụ con người, vẻ đẹp nhân văn, giá trị nhân bản của Chiếc lá cuối cùng đã rung động tâm hồn mỗi chúng ta.

Nghệ sĩ Bơ-men đã ngã xuống vì nghệ thuật, đã hi sinh vì sự sống và hạnh phúc của con người. Nghệ thuật hướng tới con người là nghệ thuật đẹp nhất, lâu bền nhất!

WWW.Elib.vn